

ký 1940 SLO; Bernátová et Kliment 1992 SLO; Škovirová Bull. Slov. Bot. Spoloč. 15: 56, 1993). – Ondrašová W (Bernátová 1992 SLO). **26a.** Ružomberok – Lisková, Mních (Vitkay 1822; Szontagh 1863: 1077; Futák 1951). – Uhorská Ves – Podtureň (Hrabětová 1951, BRNU). – Podtureň (Hrabětová 1954 BRNU). – Liptovský Hrádok – Hybe, Hlboké (Wetschky 1872: 329). **28.** Vyšný Kubín, skaly nad obcou (Szontagh l. c.; Sargorski et Schneider 1891: 423). **30c.** Humenné, Kudlovce (Terray 1991 Herb. Vlastiv. Múz. Humenné). – Kamenica nad Cirochou [L. Dostál Biológia (Bratislava) 29: 589, 1974; 1985].

O b s a h o v é l á t k y a ú ž i t k o v o s t . V celej rastline sa zistili steroidné saponíny a kumaríny, v koreňoch a kvetoch aj alkaloidy. Nadzemné časti rastlín obsahujú cukry (D-mannit), iridoity (aukubín, 10-acetát aukubín, odontozid, 10-acetát odontozid, katalpol, izokatalpol a metylkatalpol), fenolkarbonové kyseliny a flavonoidy (napr. chryzoeriol a ortantozid). V listoch a kvetoch sa analyzovali aj karotenoidy (alfa-, beta-karotén, kryptoxantín, luteín, eloxantín a violoxantín) a kardenolidy. Experimentálne sa zistilo, že flavonoidy prítomné v nadzemných častiach rastlín pôsobia na srdcovo-cievny systém a iridoity majú antibakteriálne účinky (Sokolov 1990). Vo farmaceutickom priemysle sa zatiaľ nepoužíva. Medonosná rastlina.

Ochrana. V zozname ohrozených druhov zaradený do kategórie **CRr**.

LITERATÚRA

- Michalková, E.: Rozšírenie *Orthantha lutea* A. Kern. ex Wettst. na Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoloč. 17: 67–72, 1995.
 Sokolov, P. D.: Rastitelnyje resursy. Nauka, Leningrad, 1990.
 Weber, H. Ch.: Über Wirtpflanzen und Parasitismus einiger mitteleuropäischer *Rhinanthoideae* (*Srophulariaceae*). Pl. Syst. Evol. 125: 100, 1976.

22. Bartsia L.

Bartsia

(SPRACOVALA K. GOLIAŠOVÁ)

1. *Bartsia alpina* L.

Bartsia alpínska

Ic.: Tab. 31, fig. 4, p. 389

Bartsia alpina L. Sp. Pl. ed. 1, p. 602, 1753.

Syn.: *Rhinanthus alpinus* (L.) Lam. 1778 – *R. montanus* Saut. 1857.

Trvác trsovitá rastlina. Podzemok plazivý, rozkonárený, šupinatý. Stonka vystúpavá alebo vzpriamená, tupo štvorhranná, jednoduchá, na báze často drevnatejúca, (5–)15–15(–25) cm vysoká, červenkastá, v dolnej časti roztrúsene chlpatá, v hornej žliazkato páperistá. Listy v dolnej časti stonky šupinovité, ostatné bylinné, protistojné, vajcovité, srdcovitou bázou sediace, vrúbkovane pilkovité, na vrchole tupo končisté, mierne podvinuté, 10–25×6–15 mm veľké, fialkasté, chlpaté. Listene listovité, smerom k vrcholu